

Bestämmelser för grävning i allmän plats

1 januari 2015

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
1 INLEDNING	3
1.1 Syfte	3
1.2 Grävningar och störningar	3
2 ANSVAR	4
2.1 Gator och parkers ansvar	4
2.2 Ledningsägarens ansvar	4
2.3 Ledningsägarens ansvar vid grävning	4
3 PLANERINGSSKEDE	5
3.1 Avtal	5
3.1.1 Innehåll	5
3.1.2 Ansökningshandlingar	6
3.1.3 Påföljder	6
3.2 Samråd och planering	6
3.3 Information	6
3.3.1 Förhandsinformation	6
3.3.2 Information på arbetsplats	7
3.4 Grävningstillstånd	7
3.4.1 Ansökan om grävningstillstånd	7
3.4.2 Utfärdande av grävningstillstånd	8
3.5 Trafikanordningsplan	8
3.6 Belamring av allmän plats	8
4 UTFÖRANDESKEDE	9
4.1 Syn av arbetsområdet	9
4.2 Miljökrav	9
4.3 Ledningar som tas ur drift	10
4.4 Återställning i gatumark	10
5 TEKNISKA KRAV	11
5.1 Allmänt	11
5.2 Ledningsläge	11
5.2.1 Kabelförläggning	11
5.3 Schaktning	11

5.3.1 Schaktning i hårdgjord yta.....	11
5.3.2 Schaktning vid träd- planterings och gräsyta	12
5.4 Återfyllning	12
5. 5 Återställning	12
5.5.1 Förstärknings- och bärlager av krossmaterial.....	13
5.5.2 Bitumenbundet bär- och slitlager	13
6. DÅ ARBETET ÄR KLART	13
6.1 Slutbesiktning	13
7 PÅFÖLJDER.....	14
7.1 Senareläggning av arbete	14
7.2 Avbrytande av arbete	14
7.3 Vite/konsekvenser	14
8 AVGIFTER	14
8.1 Återställningsarbeten i gatumark.....	14
8.1.1 Återställningsarbeten i huvudgator, bussgator, prioriterade gång- och cykelvägar och prioriterade gångbanor.....	14
8.1.2 Återställningsarbeten i övriga gator, övriga gång- och cykelvägar och övriga gångbanor	15
8.2 Återställning i park och naturmark.....	15
8.3 Avgifter	15
BILAGA 1	16
BILAGA 2.....	17
Huvudgator, bussgator och prioriterade gång- och cykelvägar och gångbanor	17
Första återställningen	17
Andra återställningen	18
LOKALGATOR, övriga gång- och cykelvägar och gångbanor	19
Bilaga 3	21

1 INLEDNING

1.1 Syfte

Dessa bestämmelser gäller för grävning i allmän plats. Allmän plats är gator, gångbanor, gång-och cykelvägar, torg, parkeringar, parker, ängsytor och naturmark som Umeå Kommun äger och där Umeå Kommun, Gator och parker är väghållare och markförvaltare. Bestämmelserna gäller inte kvartersmark/tomtmark som Umeå Kommun äger.

Allmän plats används till anläggningar som är till nytta för kommunens invånare. Dessa kan vara gator, parker etc. men även ledningar av olika slag. Såväl gator som ledningar är en förutsättning för ett fungerande samhälle. Trafiken ska flyta utan störningar liksom den tekniska försörjningen genom kablar och ledningar. Ibland leder kraven från olika intressenter till konflikter. För detta ändamål behövs *bestämmelser för grävning i allmän plats*. Som väghållare och markförvaltare kan Gator och parker därigenom erbjuda allmänheten väl fungerande stadsrum med gator, torg och parker för skilda användargrupper.

För väghållaren och markförvaltaren är det viktigt att genom långsiktig planering och bra samordning kunna begränsa antalet grävningar. Det är viktigt att anpassa tidpunkten för grävningar till allmänhetens behov och se till att återställningen sker snabbt och med hög kvalitet. Väghållaren och markförvaltaren måste också få ersättning för sina kostnader och för de ökade underhållskostnader som grävningar medför.

Gator, gång- och cykelvägar och grönytor måste därför byggas upp efter enhetliga principer och organiseras under mark. Rutiner för ledningsförläggning och accepterade principer för återställning är viktiga för framkomlighet och trevnad. Det är även av stor vikt att de tekniska försörjningssystemen är av hög kvalitet med mindre störningar och problem som följd.

För att klara detta i framtiden är det nödvändigt att Gator och parker har bestämmelser för hur grävningsarbetet ska skötas för att minimera framkomlighetsproblem, sättningar, skador på växtlighet, miljöproblem etc.

Frågor om dessa bestämmelser besvaras på 090-16 10 00 mellan 08.00 och 16.00 vardagar. Fråga efter kontaktväg ”Grävtillstånd”

1.2 Grävningar och störningar

De flesta grävningsarbeten innebär någon form av störning som rör trafiksäkerhet och framkomlighet. Dåligt utförda återställningsarbeten orsakar, förutom en ökad kostnad för det framtida underhållet, trafik hinder med risk för skada på människor och fordon. Även grävningar som utförs på ett tekniskt riktigt sätt medför att den planerade livslängden på beläggning och väggropp förkortas och därmed ökar kostnaden för det framtida underhållet.

För att få tillstånd att gräva i allmän plats måste det alltid finnas ett avtal för rätten att förlägga och behålla anläggning i allmän plats. När det gäller allmän väg regleras tillståndsfrågorna i väglagen och avtal behövs inte. Ledningsrätt kan i övrig allmän plats också ersätta avtal. Oavsett detta ska den som vill utföra grävningsarbete i allmän plats alltid söka tillstånd för grävningen av Gator och parker.

Störningar, skador och problem som kan uppkomma för trafikanter, tredje man och fasta anläggningar skall minimeras bl.a. genom samordning och god planering. Berörda parter skall informeras i god tid så att de kan planera för störningar som kan uppkomma. Trafikanter skall kunna välja annan väg, tillgängligheten till fastigheter för boende och verksamheter får inte störas mer än nödvändigt. **Utryckningsvägar för räddningstjänstfordon får inte blockeras.** Återställningsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att arbetsområdet för grävningen håller god framkomlighet, hög säkerhet och acceptabel trafikmiljö. **Speciellt ska behoven för personer med funktionsnedsättning iakttas. Detta gäller både under arbetets gång och efter avslutat arbete med grävningen.**

2 ANSVAR

2.1 Gator och parkers ansvar

I Umeå kommun ansvarar Tekniska nämnden för allmän plats inom kommunen. Gator och parker, är i egenskap av kommunens väghållare och markförvaltare den som beslutar om bestämmelser för utförande av arbete i allmän plats.

2.2 Ledningsägarens ansvar

Respektive ledningsägare ansvarar för anläggningar förlagda i allmän plats. Gator och parker påtar sig inget ansvar för av ledningsägaren förslagen placering av ledning. Det åligger ledningsägaren att själv svara för kontroll av andras ledningar och anläggningar.

2.3 Ledningsägarens ansvar vid grävning

Den grävande ledningsägaren ansvarar för att markering av andra ledningsägares ledningar blir utförd samt svarar för och anmäla eventuell uppkommen skada på annans ledning eller anläggning vid grävning.

För kontroll av andra ledningsägares ledningar, ta kontakt med ”ledningskollen.se”

Ledningsägaren bekostar alla åtgärder i Gator och parkers mark som görs i samband med ledningsarbetet. Ledningsägaren ansvarar för återställningen upp till bundet bärlager, alternativt slitlager där bundet bärlager inte förekommer. 30 dagar efter slutbesiktning och/eller beställd återställning, övertar Gator och parker arbetet och utför slutlig återställning av bundet bärlager, slitlager, plattor, marksten eller grönyta.

1 maj – 15 sep ansvarar ledningsägaren för tillsyn och underhåll av grävningen i 30 dagar efter slutbesiktning och/eller beställd återställning. Under perioden 16 sep – 1 maj, vinterperioden, gäller att ledningsägaren svarar för tillsyn och underhåll till och med 31 maj.

Tillsynen och underhåll syftar till att åtgärda sättningar och andra skador på beläggningen/ytan som uppkommit pga. grävningen.

Personskador eller skador på egendom orsakade av ledningsägares grävningar ska utredas och regleras av ledningsägare.

Ledningsägaren ska se till att arbetsområdet fram till utförd slutbesiktning och/eller beställd återställning, hålls i sådant skick, att ordning och säkerhet inte åsidosätts.

Uppbrutet material som kantstöd, plattor m.m. ska rengöras och lagras så att dessa kan användas vid återställningen. Det uppbrutna materialet ska förvaras på sådant sätt att materialstöld, vandalism eller skador på tredje man undviks. Inom centrumfyrkanten och på andra känsliga ställen exempelvis i närhet av affärsverksamhet får inga lösa material vara upplagda. Förvarat material ska inför återställningen transporteras tillbaka till arbetsområdet.

Ledningsägaren ansvarar för förvaring och rengöring av uppbrutet material samt lastning/lossning och transporter av materialet.

Ledningsägaren har ansvaret för att entreprenadområde/arbetsområdet hålls rent och snyggt och ansvarar därmed för renhållning, park- och gatuunderhåll och vinterväghållning till dess att Gator och parker övertar ansvaret för entreprenad- eller arbetsområdet. Vinterväghållning av entreprenadområde/arbetsområde ska ske med samma standard som gäller under normala förhållanden på platsen. Angränsande områden ska hållas i sådant skick, att renhållning och vinterväghållning kan ske på normalt sätt. Arbete inom entreprenadområdet ska utföras så att kraven i lokala ordningsstadgan för Umeå kommun uppfylls. Ledningsägaren har i enlighet med stadgan skyldighet att vidta de åtgärder som behövs för att allmänheten inte ska utsättas för olägenheter i form av damm, spill eller dålig lukt. Sopor och avfall från platsen ska samlas snarast och sorteras för respektive avfallssort. Åtgärder ska vidtas så att mark, grundvatten och vattendrag inte förorenas av kemikalier, oljor, bensin eller liknande. (*se vidare avsnitt 4.2 Miljökrav*)

Ledningsägaren har ansvaret för att trafikavstängning, trafikomledning och skydd av öppet schakt fungerar. Om trafikanordning inte är utförd enligt anvisningar har Gator och parker rätt att efter samråd vidta nödvändiga åtgärder på tillståndshavarens bekostnad. (*se vidare under avsnitt 7 påföljder*)

3 PLANERINGSSKEDE

3.1 Avtal

Tekniska nämnden har till uppgift att bl.a. handlägga frågor om kommunens gator, vägar, broar, torg, parker, planteringar och andra allmänna platser och områden för friluftsliv. I anslutning till detta har Tekniska nämnden som särskild uppgift att ta hand om frågor om upplåtelse av allmän platsmark.

Tillstånd ska därför erhållas av Tekniska nämnden innan annan förvaltning, företag eller enskild person tar allmän platsmark i anspråk. Inom ramen för delegation får dock Gator och parker, på Tekniska nämndens vägnar fatta beslut om upplåtelse på och i allmän platsmark. Gator och parkers krav och villkor beaktas genom avtal som också innefattar dessa grävningsbestämmelser.

3.1.1 Innehåll

Avtal om rätten att förlägga och behålla anläggning i allmän platsmark kan formuleras som ett övergripande och generellt avtal vid fortlöpande ledningsdragningar. Nya föreslagna ledningslägen godkänns enskilt efter vissa rutiner. Gator och parkers godkännande omfattar endast lämpligheten av anläggnings placering ur det perspektiv som skapas av Gator och parkers kompetensområde nämligen trafikteknik, hänsyn till befintlig växtlighet, till nuvarande eller planerad gatuutformning eller annan lämplighet. Då ansökan avser en engångsföreteelse upprättas avtal endast för denna speciella anläggning.

Avtalen reglerar skyldigheter och rättigheter för båda parter. Avtalen kan innehålla beskrivning av anläggningens syfte och omfattning, planeringsregler, samråd, lägningsanvisningar, arbetets bedrivande underhåll, ersättning, anmälningsskyldighet, ledningsdokumentation, flyttning av anläggning, skadeståndsskyldighet, överlåtelse, avtalstid, giltighet, upphörande, etc. Varje avtalspart har ansvar för sin anläggning.

3.1.2 Ansökningshandlingar

Vid ansökan om rätten att förlägga anläggning i allmän platsmark kan nödvändiga handlingar variera något beroende av det aktuella ärendet. Vid tecknande av övergripande avtal ställs krav på avtalspart vad gäller grävningstillstånd, anmälningsskyldighet m.m. vid varje enskild anläggnings utförande. Ett grundläggande krav på ansökningshandlingarna är att den aktuella anläggningen redovisas. Vid ledningsförläggning krävs planritning, lägningsdjup, typsektion samt uppgifter om ledningsdimensioner, skyddsror och brunnstorlekar. Över speciella konstruktioner krävs ritningar.

3.1.3 Påföljder

Om grävning sker i allmän platsmark innan avtal eller grävningstillstånd finns, kan åtgärden komma att polisanmälas och den grävande parten kan bli skyldig att betala de kostnader Gator och parker får med anledning av grävningen. (*se vidare avsnitt 7 påföljder*).

3.2 Samråd och planering

För att undvika upprepade ingrepp på samma ställe i allmän plats ska ledningsägare delta i regelbundna byggsamordningsmöten som Gator och parker kallar till. Planerade arbeten ska tas upp på byggsamordningsmötena i god tid innan de påbörjas för möjligheten att kunna utnyttja de fördelar som kan uppstå vid samråd. Ledningsägare ska även upprätta årsprogram för planerade ledningsarbeten, som skickas till Gator och parker på remiss senast i **januari** månad för årets planerade åtgärder. Ledningsarbetena ska också redovisas enskilt vid byggsamordningsmöten och skickas till Gator och parker på remiss. Samordningsmöten mellan Gator och parker och ledningsägare hålls två gånger per år, vår och höst. Gator och parker kallar till mötet.

Gator och parker presenterar ett preliminärt beläggnings- och gatuprogram för det kommande året senast i april. Detta beläggningsprogram skickas på remiss till Umeå Energi AB, UMEVA och Scanova. Ledningsägarna ska inom anvisad tid besvara denna remiss. Efter det att ledningsägarna yttrat sig över förslaget till beläggningsprogram medges endast akuta underhållsåtgärder under kommande 3 år. Eventuella utbyggnader eller utbyte av ledningar under samma tid får utföras endast undantagsvis och efter samråd med Gator och parker.

3.3 Information

Det är av stor vikt att hänsyn tas till allmänheten vid grävningsarbeten. Berörda parter som allmänhet, fastighetsägare och näringsidkare ska informeras av ledningsägaren.

3.3.1 Förhandsinformation

Förhandsinformation är information som ges till berörda parter innan arbetet startar. Informationen kan utgöras av meddelande i massmedia, skyltar, informationsblad till berörda, sammankomster etc. Tidpunkten och typen av förhandsinformation är beroende av den olägenhet som drabbar allmänhet eller verksamhet p.g.a. ledningsarbetet.

Olägenheten bestäms av följande faktorer:

- Behov av avstängning och omledning för trafik
- Geografisk utbredning av arbete
- Tidåtgång för arbetet
- Fällning av träd

Vid akuta grävningar ska berörda parter informeras så snart som möjligt om olägenheten bedöms bli stor.

3.3.2 Information på arbetsplats

Information på plats ska alltid finnas vid alla slags grävningar. Detta gäller även vid akuta grävningar.

Minst en informationsskylt ska finnas vid arbetsplatsen. Behov av flera skyltar kan finnas vid utsträckt arbetsområde. Informationsskylt som är placerad inom arbetsområdet kräver inget tillstånd.

Informationsskylten ska innehålla uppgifter om:

- arbetets art
- ansvarig ledningsägare
- entreprenör
- när arbetet ska vara klart (*gäller ledningsägarens arbeten*)
- telefonnummer dit allmänheten kan vända sig med frågor om arbetsplatsen

3.4 Grävningstillstånd

3.4.1 Ansökan om grävningstillstånd

För grävningsarbete eller motsvarande arbete i allmän plats krävs att ledningsägare slutit avtal med Gator och parker avseende rätten att anlägga och ha kvar ledningar eller annan enskild egendom i allmän plats. Utöver detta krävs alltid ett grävningstillstånd.

Grävningstillstånd ska sökas av ledningsägaren och senast 2 veckor före arbetets planerade start. Ansökan om grävningstillstånd ska göras på Umeå Kommuns hemsida (www.umea.se/gravningstillstand)

Anvisning för ansökan om grävningstillstånd, se bilaga 1.

För ledningsägare med behov av **akuta grävningar** ska grävningstillstånd sökas så snart som möjligt, dock senast **nästa arbetsdag**. Ansökan om grävningstillstånd ska göras på Umeå Kommuns hemsida. Med akut grävning menas akut åtgärd för att eliminera skada eller olägenhet på grund av läckande ledning, avloppsstopp eller kabelbrott.

Vid all slags ledningsarbete ska hänsyn tas till växtlighet. Om arbetet ska bedrivas inom trädets droppzon eller inom ett avstånd av 5 meter från stammen ska detta anges i ansökan. Vid grävning i närheten av träd i gatumark eller andra hårdgjorda ytor ska grävningstillstånd även sökas för parkmark.

Fyll i ansökan om grävningstillstånd så fullständigt som möjligt

Om planerad grävning skett utan godkänt grävningstillstånd debiterar Gator och parker vite.

Om akut grävning skett och ansökan om grävstillstånd inte inkommit senast nästa arbetsdag debiterar Gator och parker vite.

3.4.2 Utfärdande av grävningstillstånd

Grävningstillståndet som utfärdas kan komma att förenas med olika utförandekrav t ex information samt restriktioner och krav med avseende på metodval, arrangemang, trafikfrågor, grönytor, byggtid, överbyggnad, beläggning vid återställning samt omfattning av återställning.

Grävningstillstånd som utfärdas gäller under förutsättning att utförandekraven följs. Eftersom grävningstillstånd är tidsbegränsade krävs en förlängning av tillståndet om byggtiden överskrids.

3.5 Trafikanordningsplan

Gator och parker är ansvarig väghållare och bestämmer hur ett vägarbete ska bedrivas.

De föreskrifter som gäller i Umeå finns beskrivna i ***Handbok Arbete på väg, utgiven av Sveriges Kommuner och Landsting.***

Trafikanordningsplanen ska upprättas av ledningsägare eller ledningsägarens entreprenör och vara godkänd av Gator och parker innan arbetet startar.

Trafikanordningsplanen ska skickas till Gator och parker före arbetets start.

Länk till webb-formulär: www.umea.se/trafikanordningsplan

Adress: Umeå Kommun, Gator och parker, 901 84 Umeå

Gator och parker har en handläggningstid på 5 dagar från det att komplett ansökan har inlämnats.

Vid avstängningar ska särskild hänsyn tas till oskyddade trafikanter. Särskilt utsatta grupper är barn och personer med funktionsnedsättning. När en gångbana, trottoar eller gång- och cykelväg stängs av ska särskilda åtgärder vidtas så att personer med funktionsnedsättning kan upptäcka avstängningsanordningen och lätt ta sig förbi. Särskild hänsyn ska även tas så att räddningstjänstens fordon kan ta sig fram inom arbetsområdet.

En godkänd trafikanordningsplan är en förutsättning för att kunna påbörja grävning i gatumark och parkmark. Om trafikavstängningarna inte sköts enligt godkänd trafikanordningsplan har Gator och parker rätt att stoppa arbetet. (*se vidare punkt 7*)

Generell trafikanordningsplan ska upprättas för akuta arbeten och godkännas av Gator och parker. Den ska omfatta de typer av arbeten som kan förekomma. Generell trafikanordningsplan gäller för ett kalenderår. Ny generell trafikanordningsplan måste sökas för varje nytt kalenderår. En generell trafikanordningsplan får inte användas för planerade arbeten.

3.6 Belamring av allmän plats

För att använda allmän plats eller i detta sammanhang offentlig plats, utanför arbetsområdet/entreprenadområdet med bodar, byggskyltar och upplag av olika slag, krävs polismyndighetens tillstånd enligt ordningslagen.

För byggskyltar som placeras utanför arbetsområdet/entreprenadområdet krävs bygglov.

För den ianspråktaga marken tar Gator och parker ut en avgift enligt av Kommunfullmäktige antagen taxa.

Som arbetsområde/entreprenadområde räknas den yta som krävs för arbetets genomförande.

4 UTFÖRANDESKEDE

4.1 Syn av arbetsområdet

Innan arbetet startar kan ledningsägaren eller Gator och parker kalla till syn. Representanter från Gator och parker, ledningsägare, och eventuell entreprenör ska närvara. Synen ska omfatta följande punkter:

- Arbetsområdets/entreprenadområdets omfattning
- utstakning av ledningsträckning
- gatans och övriga anläggningars standard
- träd och växter som berörs av arbetet
- värdet av träd och buskar som måste tas bort på grund av arbetet, enligt *Ekonomisk värdering av urbanträd*
- upplag och transporter
- hur gång- och cykeltrafik och övrig fordonstrafik berörs av arbetet
- synliga skador
- funktionskontroll genom okulärbesiktning av rännstensbrunnar
- skyddsåtgärder
- omfattning av återställning, regleras enligt kapitel 6.

Ett protokoll med fotodokumentation om befintliga förhållanden upprättas av ledningsägaren. Protokollet ska justeras av Gator och parker.

4.2 Miljökrav

Allt ledningsarbete ska bedrivas på sådant sätt att miljön inte skadas och att olägenheter som buller, vibrationer och damm för närboende undviks eller minimeras.

Moderna metoder, t ex styrbar borring och relining, som minimerar störningar och skador på anläggningar och växtmaterial ska alltid i första hand övervägas där det är tekniskt möjligt. Vid val av ledningsmaterial ska det som är minst farligt för miljön användas.

Kommunen ställer följande krav på hur arbetet ska bedrivas med hänsyn till miljön:

- **Buller.** Naturvårdsverkets allmänna råd 2004:15 om buller från byggplatser tillämpas. Tillstånd ska sökas hos polisen vid arbete som orsakar störande buller på allmänna platser, (Allmänna lokala ordningsföreskrifter Umeå kommun).
- **Markvibrationer.** Det åligger ledningsägaren att vidta nödvändiga åtgärder så att markvibrationer som uppkommer under grävning- och återställningsarbetet inte skadar intilliggande anläggningar.
- **Utsläpp.** Fordon och arbetsredskap som drivs med fossila bränslen ska vara miljöklassade.
- **Vegetation.** Befintlig vegetation som inte berörs av grävningen ska skyddas och bevaras
- **Skyddsklädsel.** Skyddsklädsel enligt SS-EN 471:1994 klass 3 ska användas vid arbete i och i närheten av trafikerade ytor
- **Miljözon.** Se information: www.umea.se/miljozon

Vid arbetet får vatten som innehåller fett, lera, betong eller liknande, som kan orsaka stopp, inte rinna ner i brunnar. Marken ska skyddas mot oljespill, färg, cement/kalkbruk eller annan bestående nedsmutsning genom skyddstäckning.

Massor som grävs upp ska sorteras för återvinning och det innebär att:

- Kantstöd av granit, smågatsten, storgatsten och plattor som inte är skadade ska rengöras och förvaras av ledningsägaren för att återanvändas vid återställning
- Alla schaktmassor skall sorteras vid uppgrävning, asfalt, överbyggnads- och terrassmassor var för sig. Överbyggnadsmassor får inte blandas med terrassmassor vid återfyllning.
- Uppbruten asfalt transporteras till Gator och parkers beläggningsentreprenör för återvinning. Asfalten ska då vara fri från grus och sand
- Övriga överskottsmassor tillfaller ledningsägaren
- Massor som är förorenade transporteras till godkänd mottagare/anläggning.
- Asfalt som innehåller stenkolstjära analyseras på innehållet av Polyaromatiska kolväten, PAH, innan vidare användning.
- Alla deponi- och mottagningsavgifter samt saneringskostnader bekostas av ledningsägaren

4.3 Ledningar som tas ur drift

Efterfrågan är stor på att använda allmän plats för kulvertar, rör, kablar och dylikt. För att inte orsaka problem och kostnader för Gator och parker eller annan intressent ska utrymme i gator, torg och parker inte i onödan blockeras av anläggningar satta ur funktion.

Gamla ledningar kan innehålla för miljön skadliga ämnen, t ex tungmetaller som läcker ut. Ledningsägaren är ansvarig för ledningar även om dessa är tagna ur drift. För att undvika onödig belastning på miljön och underlätta framtida ledningsdragningar bör därför ledningar som inte längre är i drift eller planeras tas ur drift, avlägsnas av ledningsägaren i samband med att ledningarna ersätts med nya. Brunnar och kammare med tillhörande betäckningar som tas ur drift ska avlägsnas och rörändar ska tätas. Ledningsägaren svarar för alla merkostnader som kvarlämnade ledningar kan medföra då utrymmet ska användas för annat ändamål.

4.4 Återställning i gatemark

Ledningsägarens återställer schaktet i gata, gångbana, gång- och cykelväg och övriga ytor upp till bundet bärlager eller slitlager där bundet bärlager inte förekommer. Resterande återställning, dvs justering av bärlager, bundet bärlager och slitlager utförs av Gator och parker. För den resterande återställning ska ledningsägaren ersätta Gator och parker enligt särskild prislista som kan hämtas från Gator och parkers hemsida.

Tillämpade å- priser är exklusive eventuella ersättningar för framtida underhålls-kostnader. Vid total ombyggnad av gata, gång- och cykelväg och gångbana där Gator och parker står för projektledning svarar antagen entreprenör för hela återställningen inklusive bundet bärlager (se punkt 2.2).

4.5 Återställning i parkmark

I parkytor ska ledningsägaren planera ytan. Höjden anpassas till matjordsdjupet på respektive yta. Utläggning av matjord, finplanering, sådd, plantering och skötsel av ytan utförs av Gator och parker. För utläggning av matjord, finplanering och övrig återställning ska ledningsägaren ersätta

Gator och parker, enligt prislista för återställningsarbeten. Ersättning för träd regleras innan arbetet påbörjas enligt "Ekonomisk värdering av urbana träd". Ersättning för framtida skötselkostnader är inräknad i priset. För schaktade ytor eller där det av annan orsak finns risk för sättningar debiteras ett pristillägg på 20 % av återställningspriset för framtida sättningar. Övriga skadade ytor regleras med en något lägre procentsats för framtida ökade underhållskostnader.

5 TEKNISKA KRAV

5.1 Allmänt

Arbete i väg ska planeras och bedrivas på så sätt att anläggningarnas konstruktion, bärighet och slitstyrka består. AMA Anläggning 10 ligger till grund för tekniska krav som gator och parker ställer. Arbeten intill ledningar och kablar utförs med respektive ledningsägares föreskrifter.

Vid markering av ledningslägen ska temporär märkfärg användas.

5.2 Ledningsläge

Ledningsläge ska väljas utifrån minsta trafikstörning vid utförande och underhåll samt konsekvenser för intilliggande ledningar och övrig omgivning.

5.2.1 Kabelförläggning

Vid kabelförläggning ska skyddsrör alt. kanalisation användas i första hand. I annat fall täckning och markering. Läggningsdjup, avstånd och placering ska utföras enligt EBR KJ 41:09.

5.3 Schaktning

Allt schaktningsarbete ska ske enligt AMA Anläggning. Ledningsägare ansvarar för att geoteknisk beräkning görs vid behov. Effekter från vibrationer ska beaktas. Vid högtrafikerade leder, korsningar och känsliga parkmiljöer förordas styrd borrhning.

Öppet schakt tillåts om trafiksituationen medger detta eller om tekniska faktorer överväger.

Ett schakt innebär alltid olägenheter för allmänheten. Det är av stor vikt att schaktet inte är öppet längre än nödvändigt. Ledningsarbeten som kräver öppet schakt längre än en vecka i följd utan att kontinuerligt arbete bedrivs, ska täckas eller skyddas på annat sätt. Det ska göras på sådant sätt att framkomligheten underlättas samt att risken för skada för trafikanter och intilliggande anläggning minimeras. Vid grävningar i gata och gång- och cykelväg ska dessa ytor vara öppna för trafik om arbete inte bedrivs.

Gator och parker äger rätt att avbryta schaktningsarbetet om arbetena med schaktning bedrivs på ett otillfredsställande sätt.

5.3.1 Schaktning i hårdgjord yta

Asfaltytan runt schaktet ska sågas eller skäras. Asfaltens kanter ska vara raka och formen på schakten ska vara rektangulära samt följa gatans huvudlinjer.

5.3.2 Schaktning vid träd- planterings och gräsyta

Tas växtlighet bort på parkmark och övriga grönytor ska ledningsägaren ersätta detta om växtligheten inte återställs. Intelligande träd och buskar ska skyddas så att varken stam, grenverk eller rotsystem skadas. Borttagna eller skadade träd värderas enligt den nationella värderingsmodellen ”Ekonomisk värdering av urbana träd”. Träd i naturmark värderas av Gator och parkers representant.

Transporter och upplag på marken inom trädets droppzon ska undvikas. Om detta inte kan undvikas ska jordytan skyddas mot kompaktering med körplåtar. Särskilda körvägar inom arbetsområdet ska anvisas på grävansökan om grävningen görs på park- eller naturmark. Stammar ska skyddas med brädor mot skador av fordon och maskiner.

I vissa fall kan det vara aktuellt att istället för att gräva bort jorden, suga bort jorden med en mobil vakuumsug för att skona rötterna på känsliga trädslag. Alla avgrävda rötter ska kapas med vass såg eller sekator för att få ett rent snitt. De frilagda rötterna måste omedelbart skyddas mot uttorkning. Rötterna ska vattnas och fuktig säckväv eller geotextil ska läggas över de synliga rötterna. Om schaktet inte omedelbart återfylls måste rötterna skyddas mot uttorkning och eventuellt frostsador av ett rotdraperi som består av ett ca 30 cm tjockt lager fuktig torvblandad jord. Trädets vattenbehov ska tillgodoses.

Bensin, diesel, halkbekämpningsmedel, lösningsmedel eller liknande får inte förvaras eller hanteras under träd eller inom ett avstånd från stammen som motsvarar tre gånger trädkronans radie.

5.4 Återfyllning

Då ledningsarbetet är utfört ska schaktet återfyllas utan dröjsmål. Kringfyllning utförs enligt respektive ledningsverks föreskrifter. Resterande fyllning upp till terrassyta utförs med materialval och packning enligt **AMA**. Håligheter i schaktväggen spetsas ut och fylls. Återfyllning med tjälade massor i trafikyor är inte tillåtet.

Ledningsgrav anpassas till befintlig gata eller Gång- och cykelväg med utspetsning om så är nödvändigt för att undvika ojämna tjällyftningar.

Under arbetet ska ledningsägaren utföra en egenkontroll. Denna egenkontroll ska dokumenteras skriftligt och överlämnas till Gator och parkers representant vid slutbesiktningen. Egenkontrollen ska minst omfatta packningskontroll och materialval.

Speciell uppmärksamhet ska ägnas åt packning vid rännstensbrunnar, ventiler, och dylikt där sättningar är vanliga. Upphuggning krävs så att packningsmaskin kan utnyttjas helt.

Gator och parker äger rätt att avbryta pågående arbete om arbetet med återfyllning bedrivs på ett otillfredsställande sätt.

5.5 Återställning

Ytan ska återställas till ursprunglig utformning vad gäller typ av beläggning, plantering, trafikanordningar och övriga anläggningar om inte annat meddelats av Gator och parker.

5.5.1 Förstärknings- och bärlager av krossmaterial

Förstärkningslager och bärlager utförs enligt befintligt material och/eller enligt AMA Anläggning 10

5.5.2 Bitumenbundet bär- och slitlager

Bitumenbundet bär- och slitlager utförs av Gator och parkers beläggningsentreprenör. Ny slitlagerbeläggning ska vara av lägst samma kvalitet som tidigare beläggning eller annan av Gator och parker bestämd kvalitet. Beläggningsytan ska utföras så att avsedd avrinning behålls. Utförandet ska ske enligt AMA Anläggning 10 vilket bl.a. innebär följande:

Beläggningsytan ska utföras med 6 mm planhetstolerans mätt med en meter lång rätskiva. Färdig beläggning ska ligga minst 5 mm och max 10 mm högre än rännalar och brunnar mätt med en 1 meter lång rätskiva. Beläggningsytan får aldrig ligga lägre än rännalar och brunnar. Beläggningsytan ska vara rektangulär och fogarna ska förseglas efter utförd toppbeläggning.

För att undvika sättningar och sekundära skador på huvudgator, bussgator och på prioriterade gång- och cykelvägar och prioriterade gångbanor ska återställningen göras i två etapper, d v s en första återställning och en andra återställning. Den första återställningen utförs om möjligt omedelbart efter återfyllningen. Under vinterperioden ska dessa grävningar provisoriskt återställas med kallmassa. Dessa gator, gång- och cykelvägar och gångbanor får inte öppnas för trafik med enbart bärlagergrus. Gator och parker bestämmer när den andra återställningen görs.

Vidare se bilaga 2.

6. DÅ ARBETET ÄR KLART

Då arbetet är utfört ska platsen återställas i ursprungligt skick. Avspärningar tas bort, vägmärken och vägmarkeringar återställas samt området maskinsopas, eller städas manuellt i naturmark eller på annan plats där framkomligheten är begränsad.

6.1 Slutbesiktning

Då syn genomförs före arbetets början kallar ledningsägaren till slutbesiktning när arbete har slutförts. Gator och parker, ledningsägare och eventuell entreprenör ska närvara. Slutbesiktningen skall ske inom fem (5) arbetsdagar från det att ledningsägaren kallat till slutbesiktning, med undantag för perioden 1/7 - 15/8 när ingen slutbesiktning sker.

I samband med slutbesiktningen kommer Gator och parkers representant att genomföra en kvalitetskontroll av återställningen upp till bundet bärlager/slitlager/grönyta och träd.

Dokumentation av egen kontroll med packningskontroll och materialval samt funktionskontroll av rännstensbrunnar ska kunna uppvisas.

Efter slutbesiktning och godkännande av återfyllning kan ledningsägaren beställa återställning av bundet bärlager/slitlager.

Återställning beställs i Gator och parkers grävansökningssystem.

Ledningsägaren ska bevaka och åtgärda eventuella sättningar och ojämnheter i grävningen 30 dagar efter beställd återställning. För grävningar utförda under perioden 16 sep – 1 maj gäller att ledningsägaren svarar för detta till och med 31 maj.

7 PÅFÖLJDER

7.1 Senareläggning av arbete

Om ansökan om grävningstillstånd kommer in för sent till Gator och parker, eller om nödvändiga handlingar saknas kan grävningsarbetet försenas.

7.2 Avbrytande av arbete

Om grävning medför att trafikanters eller tredje mans säkerhet äventyras förbehåller sig Gator och parker rätten att avbryta arbetet omedelbart. Det samma gäller om säkerhetsföreskrifter eller dessa bestämmelser inte följs. Är arbetet inte avslutat innan angiven tid och grävningstillståndet inte har förlängts kan Gator och parker komma att avbryta arbetet. Arbete kan även avbrytas om från Gator och parker påtalade brister inte åtgärdas. Gator och parker kommer då att på ledningsägarens bekostnad utföra resterande nödvändigt arbete.

7.3 Vite/konsekvenser

I kommunens avtal om grävning i allmän plats regleras vad som blir följden vid olika försummelser och skador:

Vite: Penningssumma som domstol eller annan myndighet eller genom avtal i förväg har fastställts att erläggas som särskild påföljd, om visst meddelat förbud överträds eller föreskrivet åläggande icke fullgörs.

- Om arbete har startats utan grävningstillstånd debiteras ledningsägaren ett vite. Vitesbeloppet framgår av prislista. Om arbetet inte överensstämmer med inlämnade handlingar debiteras ledningsägaren en avgift för Gator och parkers merkostnader enligt prislista.
- Om trafikanters säkerhet äventyras och påtalade brister inte rättas till stoppas arbetet och kommunen utför de nödvändiga kompletteringarna. Kostnaden debiteras ledningsägaren
- För bristfällig återställning, skador på träd eller felaktigt hanterade massor debiteras ledningsägaren för Gator och parkers merkostnader inklusive trädets eller anläggningens värde.
- Skador som drabbar trafikanter på grund av bristfälligt underhåll av grävning etc. regleras av väghållaren och debiteras ledningsägaren alt. kan ledningsägaren eller ledningsägarens entreprenör uppmanas att reglera skadan.
- För akuta underhållsåtgärder/felanmälningar eller dylikt från allmänhet eller näringsidkare debiteras ledningsägaren för Gator och parkers kostnader.

8 AVGIFTER

8.1 Återställningsarbeten i gatumark

Till grund för debitering ligger kommunens beläggningsprislista

8.1.1 Återställningsarbeten i huvudgator, bussgator, prioriterade gång- och cykelvägar och prioriterade gångbanor.

Vid återställning enligt Bilaga 2 tekniska krav figur 2 – 7 debiteras för både första och andra återställningen. Ersättning tas ut för standardsänkning och framtida underhållskostnader enligt fastställd prislista. Ersättning räknas på hela den återställda ytan.

8.1.2 Återställningsarbeten i övriga gator, övriga gång- och cykelvägar och övriga gångbanor
Återställningen av slitlager sker i en etapp. Gatan, gång- och cykelvägen eller gångbanan återställs som den var uppbyggd tidigare. Ersättning tas ut för standardsänkning och framtida underhållskostnader enligt fastställd prislista. Ersättning räknas på hela den återställda ytan.

8.2 Återställning i park och naturmark

Till grund för debitering ligger Gator och parkers prislista för parkarbeten

Träd och buskar, som inte kan bevaras eller skadas ska ersättas enligt ”Ekonomisk värdering av urbana träd”.

8.3 Avgifter

Se beläggningsprislista

Bilagor: 1. Söka grävstillstånd
 2. Tekniska krav vid återställning av beläggning i allmän plats
 3. Väglagen

Genvägar: På Umeå Kommuns hemsida med sökväg
www.umea.se/gravningstillstand finns prislista under rubriken
”Avgifter”. Där finns också kartor med prioriterade gator och
prioriterade gång- och cykelvägar, ansökan om grävstillstånd samt dessa
bestämmelser.

Umeå kommun
Gator och parker
2015-01-01

BILAGA 1

Söka grävstillstånd

För att underlätta för de som ska gräva i kommunens gatumark har Gator och parker tagit fram och utvecklat en mjukvara, Marion, där ansökan om grävning och återställning efter utförd grävning ska göras.

Denna mjukvara möjliggör för grävande företag att ha kontroll över sina grävningar. Marion ger också en bra översikt över alla grävningar som görs i kommunen avseende placering och omfattning. Kartstödet i programmet visar gränser mellan gatu- och parkmark och övrig mark samt alla VA-ledningar som finns i gator och parker.

Efter utförd grävning ska ledningsägaren beställa återställning. Detta sker i Marion genom att på sökt grävstillstånd begära återställning av grävningen.

För att komma åt Marion krävs ett användarkonto. Ansökan om konto görs hos Umeå Kommun, se information på www.umea.se/gravningstillstand

Ledningsägare eller entreprenör som är i behov av enstaka grävstillstånd kan ta kontakt med Umeå Kommun, Gator och parker, grävstillstånd 090-16 10 00 så hjälper vi till med ansökan.

BILAGA 2

Tekniska krav vid återställning av beläggning i allmän plats.

Huvudgator, bussgator och prioriterade gång- och cykelvägar och gångbanor

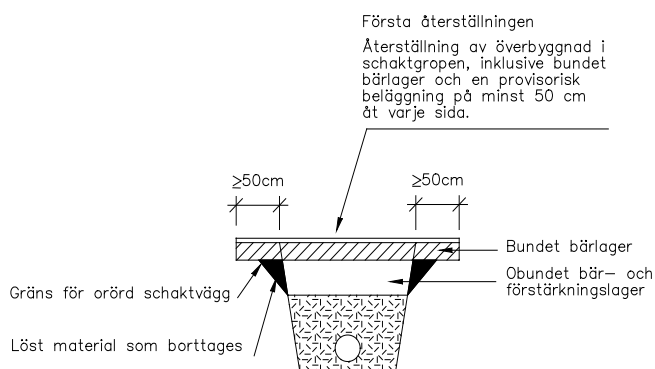
För att undvika sättningar och sekundära skador på asfaltbeläggningar ska återställningen göras i två etapper på huvudgator, bussgator samt prioriterade gång- och cykelvägar och gångbanor. Beläggning på gång- och cykelvägar och gångbanor ska alltid återställas i hela sin bredd.

Den första återställningen skall utföras inom 30 dagar efter beställd återställning under perioden 15 maj – 30 sep

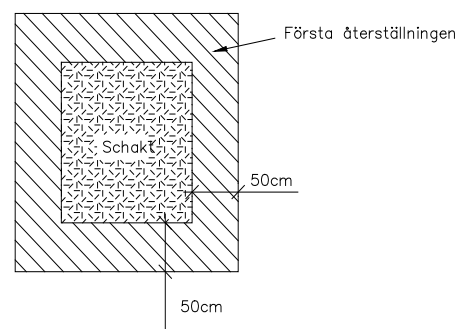
Huvudgator, bussgator och prioriterade gång- och cykelvägar och gångbanor med enbart bärlagergrus får inte öppnas för trafik. Dessa skall vid återfyllning förses med ett slitlager av kallmassa.

Första återställningen

Det befintliga bärlagret och eventuellt bundet bärlager samt befintligt slitlager tas bort till ett avstånd om minst 50 cm från orörd schaktvägg. Befintlig beläggningssyta rensågas. Kanterna ska vara raka och ytorna rektangulära. Bärlager justeras. Asfaltklister ska läggas på befintlig sågad asfalt innan ett bundet bärlager läggs ut. Därefter beläggs ytan med en asfaltbetong av samma eller likvärdig beläggningstyp som intilliggande ytor. Uppkomna skarvar förseglas ytterligare, se figur 2 och 3. Tjocklek på slitlagret ska vara det som finns på aktuell gata dock max 5 cm. Tjocklek på slitlager och bundet bärlager ska tillsammans vara densamma som tidigare fanns på platsen eller max 150 mm.

Figur2. Tvärsektion på första återställningen

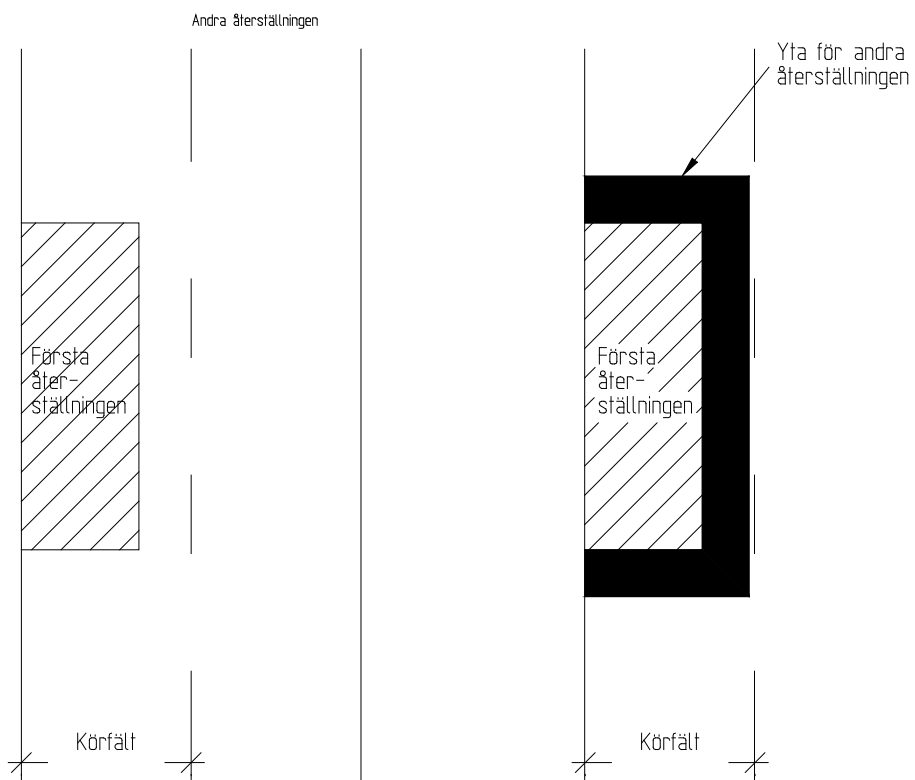

Figur3. Omfattning av första återställningen

Andra återställningen

Väghållaren bestämmer när den andra återställningen görs. Vid den andra återställningen ska det provisoriska slitlagret fräsas bort, alternativt det bundna bärlagret tas bort. Grundkravet är att återställningen omfattar ett djup av minst 3 cm över hela den återställda ytan inklusive ett område runt detta på minst 25 cm åt vardera hållet, se figur 4 och 5. Ytan beläggs med samma eller likvärdig beläggningstyp.

Beläggningsskarvar placeras mellan hjulspår vid första återställningen

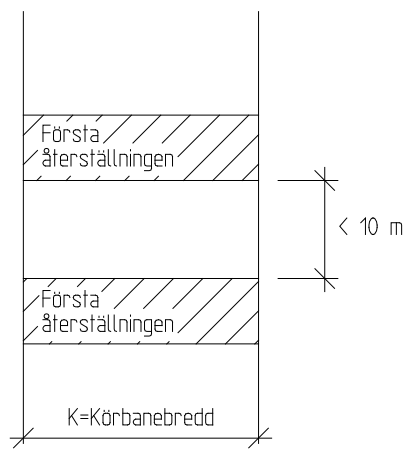

Figur 6. Första återställningen

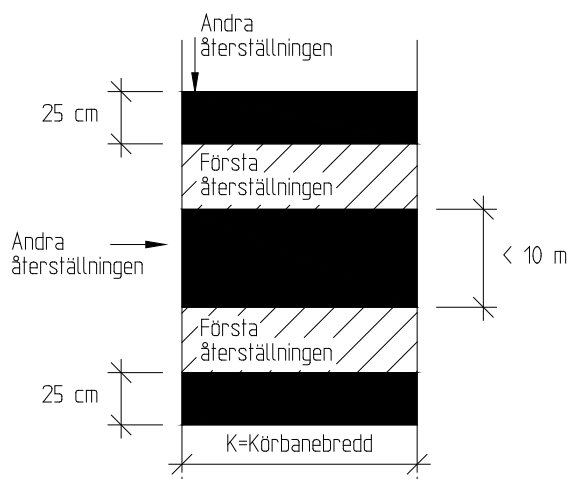
Figur 7. Andra återställningen

Beläggningsskarvar placeras i mittlinje, körfältslinje eller kantlinje vid andra återställningen se figur 6 och 7.

I de fall det rör sig om tvärgående schakter med mindre eller lika med 10 m mellan dessa ska hela ytan mellan schakterna beläggas, se figur 8 och 9.

Figur 8. Tvärgående schakt med mindre än 25 m mellanrum

Figur 9. Yta som ska beläggas är körbanan samt 2x25 cm utanför yttersta tvärschakt.

LOKALGATOR, övriga gång- och cykelvägar och gångbanor

Återställningen av slitlager sker i en etapp.

På körbanor placeras beläggningsskarvar i mittlinje, körfältslinje, Kantlinje eller mellan hjulspår enligt figur 6 och 7. Minimikravet är att befintligt bundet bärlager och slitlager tas bort på hela bredden av lokal-gatan om schakten är mer eller lika med 50 % av den belagda ytan. Beläggning på gång- och cykelvägar och gångbanor med en bredd upp till 2,25 m ska alltid återställas i hela sin bredd. Befintlig beläggningssyta rensågas 50 cm utanför skarv. Kanterna ska vara raka och ytorna rektangulära. Bärlager justeras. Asfaltklister ska läggas på befintlig sågad asfalt innan ett bundet bärlager läggs ut. Därefter beläggs ytan med en asfaltbetong av typ ABT 11. Tjocklek på slitlagret ska vara det som finns på aktuell lokalgata eller gång- och cykelväg dock max 5 cm. Tjocklek på slitlager och bundet bärlager ska tillsammans vara densamma som tidigare fanns på platsen eller max 150 mm.

I de fall det rör sig om tvärgående schakter med mindre eller lika med 10 m mellan dessa ska hela ytan mellan schakterna beläggas. Dessa kostnader delas lika mellan ledningsägare för respektive schakt.

GÅNGBANA/GÅNG - OCH CYKELVÄGAR, med gatsten eller betongplattor.

Återställningen av ytlagret sker i en etapp.

Minimikravet är att befintligt ytlager tas bort på hela bredden av gångbana. Befintliga plattor 35 x 35 läggs om till 70 cm utanför schaktkant. Befintligt sättgrus tas bort på hela bredden. Sättsandslagret ska vara max 30 mm och jämntjockt och packat enligt AMA. Packning av stenyta ska utföras direkt efter fogfyllning med vibbroplatta eller vibbrovält som har gummivals. Vältningen ska utföras vinkelrätt mot den enskilda stenens längdaxel. När lägningsarbetet är klart ska hela ytan eftersandas med fogsand så att fogarna blir helt fyllda. Inom 10 arbetsdagar ska ytan kontrolleras och eventuell fogsand kompletteras. Detta ska fortgå till dess att fogarna är helt täta. Efter detta ska ytan rensopas.

VÄGMARKERING

Ytmarkeringar ska utföras enligt grundregler i Vägmärkesförordningen (VMF) samt enligt de anvisningar som gäller för Umeå kommun.

Vägmärkingar som i samband med schaktarbeten försvunnit ska beställas hos Gator och Parker. Märkingar för stopplinje, väjningslinje och övergångsställe ska alltid ersättas inom 20 arbetsdagar efter utförd återställning. Detta gäller oavsett om det är en tillfällig återställning eller inte. Återställning av vägmärkingar bekostas av ledningsägaren.

BRUNNAR

Höjdjustering ska utföras till följande nivåer.

Fasta betäckningar till brunnar och avstängningsventiler ska justeras till 5-10 mm under färdig yta.

Teleskopbetäckningar till brunnar och avstängningsventiler ska justeras till nivå med färdig yta.

Bilaga 3

Väglagen

I väglagen 44 § regleras att inom ett vägområde får inte utan väghållningsmyndighetens tillstånd

1. dras elektriska ledningar, vattenledningar eller andra ledningar
2. utföra arbeten på en redan dragen ledning.

Väghållningsmyndigheten får meddela de föreskrifter om arbetet och om rätt till upplag eller annan anordning som behövs med hänsyn till vägens bestånd, drift eller brukande.

Tillstånd enligt första stycket behövs inte när tillstånd har meddelats enligt annan lag eller annan författning och anmälan om arbetet har gjorts hos väghållningsmyndigheten.

Om det på grund av inträffad skada krävs skyndsam reparation av en ledning som har dragits inom ett vägområde får arbetet påbörjas utan tillstånd eller anmälan. Ledningsägaren skall i så fall snarast underrätta väghållningsmyndigheten om arbetet.

71§ Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett förbud i 44 § eller mot en föreskrift eller ett förbud som har meddelats med stöd av 44 §.

Umeå kommun, Gator och parker
Postadress: 901 83 Umeå
Besöksadress: Norra flygeln, Skolgatan 31 A
Telefon: 090-16 10 00
Webbplats: www.umea.se/kommun

